

הקשר בין משתני רקע אישיים וידע בתחום הפנסיה לבין מידת הנכונות של העובדים להפריש לטובת חסכון פנסיוני

אהוד כץ

אדרת- אהוד כץ סוכנות לביטוח (2003) בע"מ

בהנחיית פרופ' ישראל (איסי) דורון

החוג לגרונטולוגיה מדעי הזיקנה,

אוניברסיטת חיפה

הרקע למחקר

» החברה הישראלית מזדקנת

» בסוף שנת 2012 הוותה אוכלוסיית הזקנים 10% מסך כל האוכלוסייה לעומת 4.8% בשנת 1955.

» קצב ההשתנות של אחוז האוכלוסייה הזקנה והעלייה בתוחלת החיים הינה רכיב חשוב בקביעת מדיניות ציבורית, בתחומי ממשל שונים, הן חברתיים והן כלכליים ביניהם מערכת הפנסיה.

» מדיניות הממשלה בתחום הפנסיה עברה שינויים משמעותיים מאז קום המדינה ועד היום.

- » בעוד שבעבר התפיסה הייתה בעיקרה מבוססת על מודל קרן הזכויות, מודל שהעניק זכויות פנסיוניות על פי ותק ללא בסיס כלכלי אקטוארי, הרי שכיום, מערכת הפנסיה בישראל מבוססת בעיקרה על שיטת פנסיה צוברת על פי מודל קרן התשואה אשר מגלם בתוכו מנגנון אוטומטי לאיזון אקטוארי.
- » שינוי זה משמעותו מעבר משעורי תחלופה נדיבים (עד כדי 70%) ללא קשר להפרשות בפועל למסגרת פנסיונית המבוססת על שעורי תחלופה בלתי מובטחים וככל הנראה בסביבות 40%.
- » הירידה בשיעור התחלופה מצביע על כך שלשיעור ולהיקף ההפרשה של עובדים לפנסיה העתידית שלהם, תהיה השפעה משמעותית ודרמתית על הביטחון הסוציאלי שלהם בזקנתם בעתיד.

שאלת המחקר והמתודולוגיה

- » מטרת מחקר זה לבחון שאלה נקודתית אך משמעותית: מהי מידת הנכונות של העובדים לחסוך לפנסיה לזיקנה?
- » במסגרת זו גם תיבחנה שאלת משנה ביחס לקשרים בין משתני רקע אישיים ותעסוקתיים לבין נכונות זו, וכן היחס שבין רמת הידע שלהם אודות פנסיה למידת הנכונות שלהם להפריש לפנסיה.
- » ההבנה של מידת הנכונות והמשתנים המשפיעים עליה תסייע בפיתוח ושיפור החינוך הפנסיוני לדור העובדים הצעיר על מנת לשפר את הנכונות להתמיד בחיסכון הפנסיוני ולהבטיח שעור תחלופה סביר וראוי בזיקנה.
- » המתודולוגיה של המחקר הינה באמצעות סקר טלפוני שידגום 500 אזרחי ישראל נשים וגברים בגילאי העבודה בפיזור ארצי.
- » מקורות השאלון משאלון סטנדרטי המקובל במחקרים כגון זה, מהסתמכות על שאלוני ידע שנעשה בהם שימוש במחקרים דומים בחו"ל ומראיונות אישיים שביצענו עם עשרה מומחים בתחום הפנסיה בישראל.
- » בתום איסוף הראיונות יבוצע הליך של עיבוד וניתוח באמצעות תוכנת SPSS על מנת שנוכל לראות עד כמה הנכונות לחסוך לפנסיה מושפעת ממשתנים סוציו-דמוגרפיים שונים הכלולים בסקר, כמשלח יד, הכנסה, השכלה וכד'.